

ODŮVODNĚNÍ

I. Obecná část

1. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy, odůvodnění jejích hlavních principů

Na základě zmocnění v § 72 odst. 4 a 5 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění zákona č. 283/2020 Sb. (dále jen „daňový řád“), je předkládán návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 458/2020 Sb., o některých formulářových podáních v oblasti působnosti orgánů Celní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „návrh vyhlášky“).

Návrh vyhlášky představuje zejména bezprostřední reakci na potřebu provedení obvyklých meziročních aktualizací vzorů formulářových podání a promítnutí souvisejících legislativních změn zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o spotřebních daních“). Jedná se zejména o úpravy dle změn v návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů (tzv. konsolidační balíček nebo též tzv. ozdravný balíček), který je aktuálně projednáván v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky jako sněmovní tisk č. 488, a to ve vztahu k předpokládanému použití předmětných vzorů v roce 2024. Současně se jedná o úpravu technického a formálního charakteru.

Účinnost návrhu vyhlášky se předpokládá dnem 1. ledna 2024.

2. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena, včetně souladu se zákonným zmocněním k jejímu vydání

Navrhovaná právní úprava je v souladu se zákonem, k jehož provedení má být vydána. Současně se úprava návrhu vyhlášky předkládá v návaznosti na úpravy související zejména s úpravami dle změn v návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů (sněmovní tisk č. 488), a to ve vztahu k předpokládanému použití předmětných vzorů v roce 2024. Návrh vyhlášky je rovněž v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Vyhláškou upravená problematika není upravena mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána a které byly vyhlášeny ve Sbírce zákonů, popřípadě ve Sbírce mezinárodních smluv.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Návrhem vyhlášky nejsou do právního řádu České republiky implementovány předpisy Evropské unie a nejedná se o problematiku, která by byla regulována právem Evropské unie. Navrhovaná právní úprava je plně slučitelná s právem Evropské unie a ustanovení navrhované právní úpravy nezakládají rozpor s primárním právem Evropské unie ve světle ustálené judikatury Soudního dvora Evropské unie.

Navržená úprava není v rozporu s Úmluvou o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat (vyhlášené pod č. 115/2001 Sb. m. s.), nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů), zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, ani s úpravou ochrany soukromí v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

4. Zhodnocení platného právního stavu a odůvodnění nezbytnosti jeho změny

Návrh vyhlášky aktualizuje vzory formulářových podání v přílohách, a to v návaznosti na připravované zákonné změny na poli úpravy spotřebních daní.

5. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky

S realizací návrhu vyhlášky nebudou spojeny žádné samostatné nároky na státní rozpočet, ani na ostatní veřejné rozpočty. Návrh vyhlášky dále nemá samostatné dopady, a to včetně dopadů na podnikatelské prostředí České republiky.

K této navrhované právní úpravě se nezpracovává hodnocení dopadů regulace (RIA). Předmětem navrhované vyhlášky bude pouze aktualizace příloh, resp. vzorů formulářových podání, která je předvídána zákonem. V daném případě není dána možnost diskrece a zvolení jiného postupu ze strany předkladatele. S novelou nejsou spojeny žádné samostatné finanční či jiné dopady, přičemž se současně jedná o úpravu technického a formálního charakteru. Výjimka z povinnosti vypracovat RIA dle Legislativních pravidel vlády čl. 76 odst. 2 byla udělena ministrem pro legislativu a předsedou Legislativní rady vlády dne 13. července 2023 (čj. 32592/2023-UVCR).

6. Zhodnocení sociálních dopadů, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména na osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, dopadů na ochranu práv dětí a dopadů na životní prostředí

S realizací návrhu vyhlášky nebudou spojeny žádné samostatné sociální dopady, a to včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel (např. osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny), a nemá ani dopady na ochranu práv dětí a na životní prostředí.

7. Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Navrhovaná změna právní úpravy ani současný stav nemají dopad ve vztahu k zákazu diskriminace ani ve vztahu k rovnosti mužů a žen.

8. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná úprava je v souladu s ochranou soukromí a osobních údajů, přičemž změny dotýkající se rozsahu a charakteru zpracovávaných osobních údajů ze strany orgánů Finanční správy České republiky z hlediska jejich potřebnosti a přiměřenosti vyplývají z rozsahu zákonné úpravy a podstaty formulářového podání, jejíž vzory jsou návrhem vyhlášky novelizovány (přičemž se současně jedná o rozsah a charakter zpracovávaných osobních údajů, který lze ve vztahu k zákonné úpravě a povaze daného podání označit jako minimalistický).

Předmětem vyhlášky je změna v oblasti tzv. formulářových podání při správě daní podle § 72 daňového řádu, jejichž současná koncepce je založená na stanovení vzorů těchto podání vyhláškami Ministerstva financí. Po stránce procesní se výkon správy daní řídí daňovým řádem, tj. veškerá činnost správce daně je z formálního hlediska limitována zákonem a z materiálního hlediska je limitována základním cílem správy daní – tj. správným zjištěním a stanovením daní a zabezpečením jejich úhrady. K tomu, aby správce daně mohl daň správně zjistit a stanovit, musí mimo jiné získat nezbytné informace. Tyto informace mu umožňují provést nezbytné úkony, vést příslušná řízení a v důsledku nich daň zjistit a stanovit, eventuálně zabezpečit její úhradu. Předmětné informace jsou z povahy věci z velké míry současně osobními údaji. Podle

ustanovení § 9 odst. 3 daňového řádu může správce daně zpracovávat osobní údaje a jiné údaje, jsou-li potřebné pro správu daní, a to jen v rozsahu, který je nezbytný pro dosažení cíle správy daní. Rovněž lze uvést, že při správě daní se uplatňuje zásada neveřejnosti. Informace o poměrech daňových subjektů jsou tak chráněny striktně upravenou povinností mlčenlivosti, které podléhá každý, kdo se tyto informace dozví, a to pod hrozbou pokuty do výše 500 000 Kč. Tyto informace nemohou být zpřístupněny veřejnosti, aniž by správce daně byl povinností mlčenlivosti zproštěn daňovým subjektem, kterého se týkají, anebo aniž by tak stanovil zákon. Při zpracování osobních údajů správcem daně se rovněž uplatní obecné záruky ochrany osobních údajů, které jsou již obsažené v daňovém řádu (viz § 59a).

V rámci získání a zpracování osobních údajů při správě daní budou i po realizaci navrhované úpravy využívány stávající (totožné) systémy zpracování osobních údajů, které jsou kompatibilní s právní úpravou ochrany osobních údajů. Navržená právní úprava nijak nenarušuje stávající legitimní zákonný rámec pro zpracování osobních údajů správcem daně. Jde o přiměřené a relevantní zpracování osobních údajů omezené na nezbytný rozsah ve vztahu k účelu, pro který jsou zpracovávány.

9. Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaná změna právní úpravy není z korupčního hlediska riziková, neboť je převážně analogická ke stávající právní úpravě. Předložené prováděcí předpisy nezavádí diskreci v rozhodování, v níž by mohla být korupční rizika spatřována.

10. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava nemá dopad na bezpečnost nebo obranu státu.

11. Zhodnocení dopadů na rodiny

S realizací návrhu vyhlášky nebudou spojeny žádné samostatné dopady na rodiny.

12. Zhodnocení územních dopadů, včetně dopadů na územní samosprávné celky

S realizací návrhu vyhlášky nebudou spojeny žádné územní dopady, a to včetně dopadů na územní samosprávné celky.

13. Zhodnocení souladu navrhovaného řešení se zásadami tvorby digitálně přívětivé legislativy

Předmětný návrh vyhlášky reaguje mj. na úpravu zákona o spotřebních daních obsaženou v návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů (sněmovní tisk č. 488), u kterého byl zhodnocen soulad se zásadami pro tvorbu digitálně přívětivé legislativy. V uvedeném koncepčním ohledu nemá tedy předkladatel možnost se v rámci návrhu vyhlášky od její stávající podoby diskrečně odchýlit, a požadované posouzení proto není v případě předkládaného návrhu relevantní.

II. Zvláštní část

K čl. I

Do formulářových podání byly zapracovány změny související se zákonem č. 179/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, kdy došlo k aktualizaci odkazů na jednotlivá ustanovení zákona o spotřebních daních, jak ve formulářových podáních, tak i v pokynech.

Bod 1 (§ 2 odst. 1 písm. f))

Dochází k rušení vratky daně z minerálních olejů podle § 55 zákona o spotřebních daních (vrácení daně z minerálních olejů osobám užívajícím tyto oleje v mineralogických postupech a metalurgických procesech), kdy je v této souvislosti nezbytné zrušit předmětné formulářové podání k uplatnění nároku na vrácení daně, a rovněž i související pokyny.

Bod 2 (Přílohy č. 1 až 3)

Příloha č. 1:

V rámci této přílohy dochází k aktualizaci údajů uvedených v pokynech.

Příloha č. 2:

V souvislosti s úpravou přílohy č. 3 jsou rovněž upravena formulářová podání přiznání ke spotřební dani podle § 15a odst. 9 zákona o spotřebních daních.

Příloha č. 3:

Dochází k zavedení zdanění dalšího okruhu výrobků, a to zdanění ostatních tabákových výrobků (např. žvýkací a šňupací tabák) a výrobků souvisejících s tabákovými výrobky (nikotinové sáčky, náplně do e-cigaret, ostatní nikotinové výrobky). V tomto smyslu dochází k rozšíření stávajícího formulářového podání přiznání ke spotřební dani z tabákových výrobků, ze surového tabáku a ze zahřívaných tabákových výrobků.

Bod 3 (Příloha č. 5)

V souvislosti s úpravou přílohy č. 3 jsou rovněž upravena formulářová podání přiznání k uplatnění nároku na vrácení spotřební daně podle § 15a zákona o spotřebních daních, pro ozbrojené síly cizích států.

Bod 4 (Příloha č. 6)

Dochází k rušení vratky daně z minerálních olejů podle § 55 zákona o spotřebních daních (vrácení daně z minerálních olejů osobám užívajícím tyto oleje v mineralogických postupech a metalurgických procesech), kdy je v této souvislosti nezbytné zrušit předmětné formulářové podání k uplatnění nároku na vrácení daně, a rovněž i související pokyny.

Bod 5 (Příloha č. 7)

V rámci této přílohy dochází k aktualizaci údajů uvedených v pokynech.

Bod 6 (Přílohy č. 9 a 10)

V případě rostlinné výroby nebo chovu hospodářských zvířat (u nároku na vrácení daně podle § 57 zákona o spotřebních daních) bude nově jediná možnost prokázat spotřebu minerálních olejů prostřednictvím evidence využití půdy a evidence hospodářských zvířat. V tomto případě bude existovat jediné zdaňovací období, a to kalendářní rok.

K čl. II (Přechodné ustanovení)

V souvislosti s časovými verzemi formulářových podání pro spotřební a energetické daně platí, že předchozí verze vzorů formulářových podání jsou stále platné pro minulá zdaňovací období, a je tedy třeba je použít pro podání přiznání ke spotřebním a energetickým daním, a to jak řádné (podané opožděně), tak dodatečné (podané ve lhůtě pro stanovení daně), ve vztahu k těmto minulým zdaňovacím obdobím. Materiálně se tedy nejedná o nahrazení jednoho formulářového podání druhým, ale o souběh platných formulářových podání pro různá zdaňovací období. Použitelnost dosavadních vzorů formulářových podání pro dosavadní zdaňovací období je zajištěna cestou přechodných ustanovení, přičemž dosavadními vzory se rozumí jak vzory dle předchozího znění vyhlášky č. 458/2020 Sb., tak vzory starší, aplikované na základě již platného a účinného přechodného ustanovení § 6 předmětné vyhlášky. Nyní navrhované vzory proto budou použity pro zdaňovací období započatá v kalendářním roce 2024, zatímco pro zdaňovací období započatá v kalendářním roce 2023 budou použity vzory obsažené v dosavadním znění vyhlášky č. 458/2020 Sb. (na základě přechodného ustanovení).

K čl. III (Účinnost)

Účinnost vyhlášky se navrhuje dnem 1. ledna 2024.